

AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKE LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage.

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGU; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.
(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRILJUBLJEN
SLOVENSKE
LIST V
ZDRUŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

STEV. (NO.) 116.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 16. JUNIJA — THURSDAY, JUNE 16, 1938

LETNIK (VOL). XLVII

Anglija ponovno popustila v krizi-Končno delo kongresa

Proti zračnemu "piratstvu" v Sredozemlju ne more Anglija nič ostrejšega podvzeti, ne da bi pri tem riskirala konflikta, kakor se je izrazil Chamberlain. — Trgovskim ladjam naročil, naj se drže proč od nevarnih točk.

London, Anglija. — Drzni zračni napadi, ki so se pred nekaj dnevi dogajali ob španski meji, na morju na trgovske ladje, na suhem pa na francosko ozemlje, so do skrajnosti razburili angleško javnost, zlasti še, ko je bila pri teh napadih neka angleška ladja poplajena. Zahtevalo se je, da se morajo podvzeti ostri koraki proti krivcem, da se prepreči obnove tega mednarodnega "piratstva".

Sredi vsega tega razburjenja pa je bil min. predsednik Chamberlain menda edina oseba, ki je ohranila mirno kri, kakor bi se ne bilo nič posebnega zgodilo. Prebivalci te dni nekje zunaj na deželi in se brezskrbno bavili z ribolovom ter mu menda še na misel ni prišlo, da bi odpotval nazaj v London, in podvzel "ostre korake", ki jih je javnost od vlade zahtevala. Vrnili se je domov, ko se je glavno vzemirjenje že poteglo, in z zadevo je končno stopil ta tork pred nižjo zbornico.

Iz njegovega mirnodušnega obnašanja ob času krize se je lahko sklepalo, kako stališče bo zavzel on in z njim njegova vlada glede te zadeve, namreč, da bo stvar potlačil, kakor je to storil že prej v številnih slučajih, ko je bil prestiž Anglije ogrožen. In res je povedal zbornici, da je Angliji nemogoče, podvzeti proti krivcem kak stvarnega, ne da bi pri tem riskirala nevarnosti, da se konflikt razširi preko njega sedanjih meja. Ker pa se Anglija ne more podajati v tako nevarnost, ji preostane edina možnost, da incident enostavno prezre.

Chamberlain je pri tem očitno dobro vedel, kdo so krivci, ki so izvršili omenjene napade. Uradno se sicer trdi, da so bili aeroplani "neznane države", poluradno se izjavlja, da so bili last španskih nacionalistov, toda javna skrivnost pa je, da so bili ali nemški, ali italijanski. Ako bi torej Anglija kaj dosti brskala po celi zadevi, bi utegnula uradno ugotoviti to dejstvo, kar bi bilo v resnici kritično, kajti na odgovor bi morala povzati eno ali drugo od fašističnih držav, ali pa obe, in iz tega bi se utegnile razviti resne komplikacije. Tako je Chamberlain uvidel, da je boljše, da Anglija "nič ne ve", in se izogne neljubim sitnostim, dasi to pomenja zopet eno zmago za fašizem in njega barbarsko brezobzirnost.

In v svojem brezprimernem popuščanju je šel Chamberlain še korak dalje. Namesto, da bi odredil zadostno protekcijo za angleške trgovske ladje v Sredozemlju proti ponovnim podobnim napadom, jim je enostavno namignil, naj se od ogroženih krajev drže proč, rekoč, da se podajajo tja na svojo lastno odgovornost ter se ne morejo zanašati na

ČEŠKA VLADA V RAZGOVORU

Razmisljanje glede narodnostnih manjšin.

Praga, Čehoslovaška. — Začetkom tega tedna so se sestali člani čehoslovaške vlade k razgovoru glede ureditve vprašanja o narodnostnih manjšinah. To vprašanje je postalo tako pereče, da uvidi vlada, da se bo moralo čimprej rešiti na ta ali drugi način. Kako važna se je smatrala ta konferenca vlade, se razvidi iz tega, ker ji je prisostvoval celo sam državni predsednik, E. Beneš. Pogajanja z nemško manjšino se bodo bržkone pričela že ta teden.

OKRAJ DOBI DEL PRIMANJKLJALA POVRNEN

Chicago, Ill. — Po tri tedne dolgi obravnavi je sodna porota zadnji ponedeljek rešila zadevo glede povračila primanjkljaja, ki ga je napravil Cook okraju njega bivši okrajni klerik, zdaj že pokojni R. M. Sweitzer. Odločila je, da ima U. S. Fidelity and Guaranty Co., katera je bila porok za pokojnega klerika, plačati okraju znesek \$269,126. To je primanjkljaj, ki ga je Sweitzer napravil v zadnjih treh od svojih šestih terminov.

SMRT CARJEVEGA POMČNIKA

Metz, Francija. — V starosti 71 let je preminul v neki bližnji vasi bivši ruski general Mih. Polzikov, ki je zavzemal svoječasno visoko pozicijo in je bil pomočnik carja Nikolaja samega. Zdal je živel mož tukaj v skrajni revščini in se je preživljal na malem koscu zemlje, ki jo je sam obdeloval. Njegovo truplo so pokopali, oblečeno v njegovo bivšo sijajno uniformo. Po grebniki so bili bivši ruski častniki, ki zdaj opravljajo tukaj rudarska in druga težka dela.

NOVA SHRAMBA ZA SREBRO

West Point, N. Y. — Blizu tukajšnje vojaške akademije je dala federalna vlada zgraditi velike cementne shrambe, ki so stale \$529,000. Uporabile se bodo te shrambe za srebro, katerega lastuje federalno zakladništvo, in še tekom tega meseca se bo preselilo semkaj 70,000 ton srebra iz drugih vladnih shramb v San Francisco, Denverju in Philadelphiji.

KRIŽEM SVETA

— Valencia, Španija. — V tukajšnje mesto so pričele vreti nedogledne vrste beguncev, ki se umikajo pred prodirajočo armado nacionalistov. S seboj so prinesli svojo ubožno imovino, kar je mogel vsak v naglici pobrati.

— London, Anglija. — Angleška vlada potrebuje za svoj ogromni oboroževalni program stalni dotok denarja. Tako se je ta tork razpisalo novo državno posojilo v znesku 400 milijonov dolarjev, ki bo plačevalo 3 odstotke obresti.

— Peking, Kitajska. — Tri tukajšnje ameriške univerze in neki francoski učni zavod so odklonile, da bi sodelovale z japonskimi oblastmi pri propagandnih prireditvah proti kitajski vladi, dasi so prejele od oblasti izrecno naročilo v to svrhu.

RAZOČARANA DEKLICA

Chicago, Ill. — 11 let stara Soleta Mae, hčerka dr. in Mrs. A. J. Rissinger, 427 E. Deerpath Rd., Lake Forest, je prejela zadnji ponedeljek iz Bele hiše iz Washingtona pismo, ki jo je do solz užalostilo. Na vprašanje staršev, zakaj se joka, je deklina povedala, da je povabila predsednikovo soprogo, Mrs. Roosevelt, naj pride in preživi polletje pri njih; zdaj pa je tajnica odgovorila, da se Mrs. Roosevelt ne more odzvati povabilu, češ, da je napravila že druge načrte.

KONGRESNIKI POHITELI

S pospešeno naglico se odobri razni predlogi, da se pride čimprej do razpusta.

Washington, D. C. — Začetkom tega tedna so voditelji v obeh zbornicah kongresa odločili, da se zasedanje ne sme zavleči preko 15. junija, in se morajo zato s pospešeno naglico rešiti še najvažnejše zadeve, ki so zahtevale upoštevanje tekom tega zasedanja.

Ena teh točk je nakazilo treh milijard in 723 milijonov dolarjev v svrhu javnih del in posojil industrij, da se preskrbi delo za brezposelne. Ta predlog je bil že odobren od obeh zbornic in posebna konferenca je v ponedeljek zaključila končno delo glede njega. Druga nujna zadeva, ki je čakala odobritve, je bil znani mezdni zakon, glede katerega se je tudi dosegel končni sporazum. Poleg tega je bil te dni sprejet predlog, s katerim se ustanavlja federalna oblast nad civilnim letalstvom, podobna, kakoršno že zdaj izvaja meddržavna trgovska komisija nad železniškim prometom.

Kljub pritisku, ki ga je izvajal načelnik CIO, John Lewis, na kongresnike, so ti v tork zavrnili predlog, po katerem bi se izključile iz pogodbe za vladna dela taka podjetja, ki kršijo določbe Wagnerjevega delavskega zakona.

NATAKAR SE MAŠČEVAL
San Francisco, Cal. — Neki natakak na parniku President Cleveland, po imenu Harry Karn, je bil zadnji ponedeljek postavljen pod poročstvo \$25,000, ker bi bil skoraj povzročil smrtne potnice. Potnica je natakak nekaj razžalila, ta pa se je ujezil in se maščeval nad njo s tem, da ji je natrosil na jed pralnega praška. K sreči ženska jedi ni jedla in natakak trdi, da je ni nameraval umoriti, češ, da ni vedel, da je prašek strupen.

Iz Jugoslavije

Junaški klepar, ki se je s palico spravljal nad medveda, pa je moral pred njim bežati. — Nenavaden dogodek možaka, ki je obvisel na drevesu. — Smrtna kosa. — Razni drugi dogodki in vesti iz domovine.

Boj z medvedom
Dole pri Litiji, 30. maja. — Precej je bilo govorjenja o velikem medvedu, ki se poteplje v okolici. Te dni so otroci šli nabirati šmarnice. Ob robu malega gozda med Čepcljami in Brekzovem so zagledali v grmovju nenavaden žival. Bežali so proti domu. Kmalu nato pa je prišel mimo znani klepar Grebenec Ciril, mož, star okrog 40 let. Imel je korajžo, da je šel z navadno potniško palico nad zver. Nekaj metrov od banovinske ceste sta se že sešla. Medved je ležal v grmovju. Ko je videl, da gre mož le čisto blizu, je malo zagodrnjal, se postavil na zadnji nogi in skočil nad Grebenca; s prednjo šapo ga je opraskal po obrazu, z gobcem pa mu je odtrgal kar cel rokar. Ker je imel še eno roko prosto in palico, se je Grebenec posrečilo, da se je oprostil in zbežal, kolikor so ga noge nesle, v vas Čepclje, kjer je skočil v kar prvo hišo. Hitel je pripovedovati v kakšnem strahu je bil. Ko se je nekoliko odpočil, se je opogumil in šel nazaj loviti medveda. Z njim je šel z gnojnimi vilami oborožen posestniški sin Pipan Anton. Medveda sta še videla, ko sta prišla nazaj, pa žival je vedela, da ima pregranjalce, zato je zbežala v notranjost gozda. Bilo je že bolj na noč, zato sta pustila lov. Medved ima verigo okrog vratu; najbrž je bil že ukročen in je kje ušel.

Vodovod imajo
Prebivalcem Sv. Kunigunde nad Zrečami se je letos uresničila dolgoletna želja. Dogradili so namreč vodovod in v kratkem bo slovesna blagoslovitev in otvoritev. S tem so odstranile velike nevarnosti, ki so nastajale zaradi neprestanih popravil starega vodovoda, katerega so si kmetje sami zgradili.

Smrtna kosa
V Ljubljani je umrl Jože Medvešek, knjižničar pravne fakultete. — V Dolenjem Logatcu je umrl Anton Urbas, gostilničar. — Na Spodnji Hudinji pri Celju je umrla Marija Benkovič, rojena Kranjc, gostilničarka in posestnica, stara 68 let. — V Dol. Logatcu je umrl Anton Nagode, preužitkar, star 88 let.

Pod vozom drv
Na Pohorju se je pri spravljanju drv ponesrečil 41 letni posestniški sin Ivan Lešnik iz Vrhovdola pri Limbušu. Padel je pod težko naložen voz drv in kolesa so mu zdrobila desno roko. Dobil je pa tudi druge poškodbe na glavi in na notranjih organih. Nezvestnega so odpeljali v mariborsko bolnico.

Nevarna poškodba
V ptujsko bolnico je bil nedavno pripeljan 46 letni kočar Franc Fakin iz občine Majšperk, z veliko rano na glavi. Pravijo, da je bil pri njem na obisku neki njegov znanec. Bila sta oba prav dobre volje, počasi sta se pa začela pripraviti in pri tem je gost popadel kol in udaril kočarja s tako silo, da mu je prebil lobanjo.

DENARNE POŠILJATVE

odpravljamo po dnevnem kurzu in so dostavljene prejemnikom brez vsakega odbitka na dom potom pošte. Včeraj so bile naše cene:

V. Jugoslavijo:	V. Italijo:
Za: Din:	Za: Lir:
\$ 2.55..... 100	\$ 6.50..... 100
\$ 5.00..... 200	\$ 12.25..... 200
\$ 7.20..... 300	\$ 30.00..... 500
\$10.00..... 420	\$ 57.00..... 1000
\$11.65..... 500	\$112.50..... 2000
\$23.00..... 1000	\$167.50..... 3000

Pri večjih svotah poseben popust

Za izplačila v dolarjih:
Za \$ 5.00 pošljite\$ 5.75
Za \$10.00 pošljite\$10.85
Za \$25.00 pošljite\$26.00

Vsa pisma pošljite na:

JOHN JERICHO
1849 West Cermak Road
CHICAGO, ILL.

Pod geslom, da se bore za amerikanizem in pobijajo komunizem, so v mestu Newark, N. J., naščuvani elementi, obdani od ameriških trobojnic, napadli z jaci voditelja ameriških socializmov, Normana Thomasa, ko je ta skušal govoriti pri nekem zborovanju. Spodnja slika kaže, ko sta dva detektiva odpeljala Thomasa na varno.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti deposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številko v tednu je čas do četrta dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Volitve in položaj v Čehoslovaški

Občinske volitve v Čehoslovaški, ki so se vršile na dve zaporedni nedelji dne 22. in 29. maja, so zaradi mednarodnih okoliščin vzbudile svetovno pozornost.

Tik pred volitvami je na občenem zboru nemško-sudet-ske stranke v Karlovih varih voditelj te stranke Konrad Henlein v zahtevajoči obliki postavil v osem točk razdeljene želje nemških državljanov v čehoslovaški državi. Nekatere med njimi so samo po sebi razumljive in jih je čehoslovaška ustava že sama davno prej uzakonila, druge pa so bile takšnega značaja, da so zahtevale temeljitega proučevanja, če so v skladu z ustavo države in z njeno samostojnostjo. Čehoslovaška vlada je ohranila popolnoma hladne živce in je pravilno odločila, da naj čehoslovaški državljani najprej pri občinskih volitvah izrazijo svoje politično mišljenje, nakar naj se šele začnejo stvarna pogajanja med vlado in nemško narodno manjšino, seveda v okviru notranje politike in ne na mednarodnopolitičnem področju. Med tem časom pa je čehoslovaška vlada z resno in stvarno voljo pripravljala nov narodnostni statut, ki naj bi vsem manjšinskim narodnostim v čehoslovaški državi zagariral njihove pravice v tolikem obsegu, kot jih svojim narodnim manjšinam še nikdar ni dala nobena druga država, saj je vlada po izjavi ministrskega predsednika dr. Hodže pristala na to, da ponudi nemški narodni manjšini krajeno samoupravo, v ostalem pa takšno udeležbo pri državnih poslih, ki odgovarja številčnemu količniku nemškega prebivalstva v državi.

Na žalost pa stvar ni ostala, kakor bi morala, v rokah notranje politike je bil spor, ki bi ga bili morali rešiti med seboj vlada in nemška narodna manjšina, prenesen na mednarodno polje, pri čemer pa čehoslovaške vlade ne zadene nobena krivda. Tako se je zgodilo, da se je položaj dva dni pred prvimi volitvami silno zaostрил in se je začelo že govoriti o čehoslovaško-nemški krizi, ki je grozila, da se vsak dan bolj razvname in razširi na vso Evropo. V notranjosti čehoslovaške države so se kar naenkrat pojavili tudi pokleni agitatorji, ki so očitno imeli namen, ustvariti neznosno ozračje, morda celo izzvati javne izgrede, ki naj bi v zunanjem svetu napravili videz, da vlada na Čehoslovaškem ni več v stanu vzdrževati miru in reda ter zaščititi osebne varnosti in premoženja svojih državljanov. Posrečilo se jim je ponekod vznemiriti prebivalstvo in ga pognati v poulične demonstracije, ki so seveda takoj dobile svoj zvočni odmev v inozemstvu. Istočasno so se tudi že razširile vesti, da so opazili na več mejah čehoslovaške države premikanje vojaških odredov sosednih držav.

Praška vlada je bila po takem razvoju, ki ga ni niti želela niti je dala povod zanj, zelo presenečena in je morala tako na znotraj kakor na zunan storiti korake v zaščito javnega reda in miru in v obrambo državne neodvisnosti. Poklicala je pod orožje dva letnika rezervistov, da bi imela na razpolago zadosti čuvarjev javnega reda, če bi se ob priliki volitev pripravljali kakšni nemiri. Obenem pa je v javnem proglasu povedala narodu, da so nastopili hudi trenutki, ko je bolj kot kdaj potrebno, da se ves narod strne v obrambo svoje svobode in se prostovoljno podvrže najstrožji disciplini. Ukrepi vlade so imeli takojšen in popoln uspeh. Narod je razumel. Pri volitvah naslednjega dne 22. majnika ni bilo nikjer niti najmanjšega nereda, med narod pa je dihnila železna volja, da bo doprinesel vsako žrtev, ki jo bo od njega zahtevala domovina. S tem je bil doprinesen najbolj sijajen dokaz za državno čehoslovaškega naroda. Postopanje praške vlade pa seveda ni moglo ostati neopaženo v inozemstvu. Kar naenkrat se je pojavila na braniku Čehoslovaške Anglija, katere poslanik v Berlinu je trikrat zaporedno šel v nemško zunanje ministrstvo ter tamkaj izpovedal stališče Anglije v vprašanju nedotakljivosti čehoslovaške države. Ob Angliji je stala tudi Francija z jasno izjavo, da bo mobilizirala v tistem hipu, ko bi kakšen tuji vojak prekoraj čehoslovaško mejo. S tem je bila zadeva, kolikor se tiče njenega zunanjepolitičnega značaja, urejena in že

v ponedeljek, dne 23. majnika so odgovorni državniki vlesili, ki so se za razplet dogodkov na Čehoslovaškem zanimali, zaporedno izjavili, da je napetost popustila in da razgovor praške vlade z nemško narodno manjšino izgublja mednarodnopolitični značaj ter se počasi vrača v izključno notranjepolitično pristojnost čehoslovaške vlade.

Ozračje je od neurja, ki je šlo mimo Evrope, še precej razgreto in je bolj modro, da počakamo, da se zopet razčisti in pomiri. Šele iz bolj oddaljenega vidika bomo mogli presoditi vzroke, iz katerih je kriza nenadno zrasla, ter nevarnosti, ki jih je nosila s seboj za vso Evropo. Za danes se bomo zadovoljili le z dvema ugotovitvama, ki se na ozadju zadnje krize kar sami od sebe vsilujeta. Prva se tiče Čehoslovaške in čehoslovaškega naroda. Vsa Evropa je razumela, da preživlja ta narod hude dneve. A vsa Evropa je tudi videla, da jih preživlja z odprtimi očmi in s srcem brez strahu. Čehoslovaški narod je v zadnjih dneh pokazal toliko zrele hladnokrvnosti in brezpogojnega domoljubja, toliko preudarne discipliniranosti in premišljene samozvesti, a tudi toliko iskrene pomirljivosti in demokratične širokogrudnosti, da zares zasluži vse simpatije, ki so mu prihajale z vseh delov sveta. Ne samo to, temveč da zasluži tudi popolno zaupanje, da bo svojim državljanom, naj bodo tega ali onega jezika, delil pravice po predpisih naravnega moralnega zakona, ki preveva čehoslovaški narodnostni statut in ki je bil tudi gonilna moč državnikov, ki so imeli čast in težko odgovornost, da so narod vodili v preteklih dneh. Večjega jamstva za pravice narodnih manjšin pa treba ni. Čehoslovaška bo prva država na svetu, ki je svojim manjšinam dala vse, kar urejeno državno občestvo dati more.

Druga ugotovitev se tiče Anglije. Po dolgem času se je z brezprimerno jasnostjo in odločnostjo postavila za mir. Po dolgem času se je izkazalo, da ima njena beseda zopet ono težo, ki zahteva posluš. To je razveseljivo dejstvo za bodočnost evropske politike, kajti kakor tokrat, se bodo tudi v bodoče evropske velike sile izrekle za mirne rešitve, če bo Anglija stala na strani miru.

VRLIM SHEBOYGAN-ČANOM

Sheboygan, Wis.

Vrlim Sheboygančanom, ki so mi ob odhodu v staro domovino poklonili tako lep dar, najlepša hvala. Spominjala se bom vseh s hvalečnostjo v molitvi na Brezjah. — Vsem najlepše pozdrave! S. M. Kalista

SMRTNA KOSA

Denver, Colo.

Na praznik kinčanja grobov, dne 30. maja, se je raznesla po vsej naši naselbini žalostna vest, da je nadvse priljubljena sestra Mary Perme, po kratki toda mučni bolezni pljučnici, za vekomaj zatisnila njene trudne oči. Omenjena sestra je pristopila v naše društvo Kraljica sv. Rožnega Venca št. 7, ZSZ dne 11. junija 1921 in je bila ves ta čas zvesta in agilna članica našega društva. Skoro ves čas je bila izvoljena v različne društvene urade in leta 1929 je pa zastopala naše društvo kot delegatkinja na osmi redni konvenciji ZSZ, v Leadvillu, Colo. Delegatje in delegatkinje rečene konvencije se jo bote gotovo dobro spominjali, kajti bila je vedno prijazna z vsakomur in jako vesele narave, zato jo je vse čislalo in jo bo cela naselbina težko pogrešala. Poleg našega društva je pa spadala tudi k dr. sv. Jožefa št. 21, JSKJ, dr. Marija Pomagaj št. 190, KSKJ, podružnici ZSZ, kakor tudi k altar-nemu društvu. Skoro pri vseh je vedno držala eden ali drugi urad, in ob njeni smrti je bila tudi nadzornica v Direktorju Doma Slovenskih društev.

ko pogrešala. Poleg našega društva je pa spadala tudi k dr. sv. Jožefa št. 21, JSKJ, dr. Marija Pomagaj št. 190, KSKJ, podružnici ZSZ, kakor tudi k altar-nemu društvu. Skoro pri vseh je vedno držala eden ali drugi urad, in ob njeni smrti je bila tudi nadzornica v Direktorju Doma Slovenskih društev.

V četrtek 2. junija se je vršil pogreb iz hiše žalosti v slovensko farno cerkev in potem na Mount Olivet pokopališče ob izredno veliki udeležbi. Vsi jo bomo težko pogrešali, kajti vedno je bila pripravljena priskočiti na pomoč pa najsibo pri eni ali drugi prireditvi, kadar se je šlo za korist društva, cerkve ali slovenske naselbine v splošnem. V imenu našega društva in ZSZ ji želimo mirnega počitka, njenemu žalujočemu soprogu sobratu Joe Perme, kakor tudi njenim dvema sinoma in hčer-kama, pa naše iskreno sožalje in globoko sočutje.

To je zopet en dokaz, kako velikega pomena so bratska podporni društva, ker ne vemo ne ure ne dneva, kdaj bo smrt potrkala na naša vrata, zato posnemajmo našo dobro in razumno pokojno sestro ter pristopimo v naše podporna organizacije. ZSZ ima sedaj veliko jubi-

P. Evstahij, O.F.M., Kamnik, Slovenija:

PREČ. P. K. ZAKRAJŠKU, POZDRAV IN ČASTITKE

Duhovnemu očetu naših izseljencev v spomin na šestdesletni god (1878 — 31. V. — 1938).

Bodi pozdravljen,
vrli sobrat! —
Vedno pripravljen,
dati zaklad

duše bogate rojakom po svetu in pa doma,
vnet za kraljestvo neba ...
Vdani so Tebi, kakor očetu,
naši izseljenci vse povsod ...

— Pričata naj "Rafaelova Družba" — in "Vestnik",
priča Slovenija tu in preko morja,
— kaj pretrpel si in storil, naš blagovestnik,
vse za Boga in dragi naš rod! —

V delu doživel
letos si god:

častno število — — —

O! — Naj Te še dolgo ohrani
— narodu, Cerkev, Ljubljani —
Večni Gospod!! —

SMRT POBIRA, NE IZBIRA...

Pittsburgh, Pa.

Tukaj je nagloma preminul Peter Gorup. V petek 20. maja je odšel iz hiše zdrav in vesel na delo. Ko je svoje ure izdelal, se je kot po navadi, odpravil domov. Komaj je napravil par korakov proti domu, mu je kar naenkrat postalo slabo. Pokličejo zdravnika, kateri pronajde, da mu je počila žila v glavi. Takoj je bil pripeljan v St. Francis bolnišnico, kjer je 22. maja umrl. Živel je samo dva dni po nesrečnem dogodku, toda zavedel se ni ves ta čas.

Pokojni Peter je bil rojen 23. aprila 1880, torej je bil star 58 let. Rojen je bil v vasi Zalag, pri Postojni, sedaj v zasedenem ozemlju. V Ameriko je prišel leta 1903 in je na enem delu delal nad 30 let. To delo mu je tudi prineslo prežgodno smrt. — Pogreb pokojnega se je vršil 25. maja in hiše žalosti v cerkev Matere božje na 57. St., od tam pa na St. Mary pokopališče v Sharpsburgh, Pa. — Pokojni Peter je spadal k več društvom. Bil je dober član društev in dober član cerkve. Da je bil spoštovan pri vseh ki so ga poznali, je pokazal najbolj očitno njegov pogreb, katerega so se udeležili številni člani društev in farani v tolikem številu, da je bila cerkev do zadnjega kotička napolnjena. Sv. mašo za dušo pokojnega je daroval domaći g. župnik Rev. Father Kebe, ki je imel ob tej priliki prav ganljivo pridigo. Pogreb je opravil naš dobro poznani pogrebnik Joseph Peris in njegov pomočnik Filip Labuš.

Ranjki zapušča žalujočo soprogo in štiri odrastle otroke te dva vnuka, katerim izrekamo naše globoko sožalje, pokojnemu pa naj sveti večna luč in naj se mirno odpočije od svojega truda.

M. Cadencič

Veliko odgovornost imajo stariši radi tega, kak tisk naročajo in imajo pod svojo streho.

Dogodki

med Slovenci po Ameriki

Zopet doma

Pueblo, Colo. — Mrs. Josephine Meglen, ki je bila dolgo časa v bolnici, zaradi bolezni mrtvouda, se nahaja zopet doma. — Omenjena je bila dokler je bila zdrava, vnetja delavka in širiteljica naših katoliških listov Amerikanski Slovenec, Ave Maria in Novi Svet.

Waukegančani v Chicagi

Chicago, Ill. — V ponedeljek so nas obiskali sledeči rojaki iz Waukegana-North Chicago gg. Math Ivanetich; John Treven; Frank Ogrin (Kovač); Frank Zorc, Joe Zorc, John (Puzle) Merlak, Lawrence Musich, Math (Hilipov Matevž) Slana st., Frank Kucler. Bili so vsi v Stock Yards v klavnicah in mimo-grede so si ogledali tudi našo tiskarno in uredništvo. Vsem hvala za prijateljski obisk!

Mr. Frank Struna v Chicagi

Chicago, Ill. — Mr. Frank Struna iz La Salle, Ill., se je mudil v nedeljo in ponedeljek v Chicagi na obisku pri svojih znanih in prijateljih. Obiskal je Mr. Frank Grillovo družino in njihovo pralnico in v ponedeljek je obiskal tudi naše uredništvo in tiskarno nakar se je podal v South Chicago na obisk. Hvala za obisk.

Na pogreb pokojne č. sestre Dominike

je prihitelo iz Clevelanda več njenih sorodnikov — kot starši Gecercevi, bratje in sestre. Med temi tudi Mr. Valentin Klemenčič, njen stric. V cerkvi sv. Štefana so se opravili pogrebni obredi v ponedeljek dopoldne. Najprej je bila darovana slovesna sv. maša za dušnico in potem obredji, nakar je bilo truplo pokojne prepeljano v Lemont, kjer je ležala v samostanski cerkvi č. sester do torka zjutraj, ko se je vršil pogreb.

Smrt rojakinje na zapadu

Pueblo, Colo. — Tukaj je preminula mlada žena, Pavla Prijatelj, rojena Papež, članica društva KSKJ in še drugih društev. Poročena ni bila niti eno leto. Pridno je delala vseskozi. Morala se je pa podati na operacijo za slepičem, kar je najbrže pripomoglo do prerane smrti.

Prometna nesreča

Biwabik, Minn. — Tukajšnji mladi rojak Joseph Steblaj je pred kratkim zadel s svojim avtom v neki drugi avto, v katerem sta se peljali mati in hči, rodom Finki. Mati je bila pri tem ubita, hči pa ranjena. Poškodbe je dobil tudi rojak Steblaj in je moral v bolnišnico.

Katoličan brez katoliškega časopisa je kakor vojak brez puške.

"TARZAN NA RAZISKOVANJU"

(141)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Ko je vojak odvedel na Kavandavandovo povelje Annette skozi vrata, je Kavandavanda z zapovedujočo roko pokazal ostalim vojakom in sužnjem naj izginejo. Komaj je zadnji teh izginil skozi vrata, je izginila raz njegovega obraza vsa dremavost. Naglo je stopil s svojega sedeža in se blizal Lady Greystoke ...

... Nekako istočasno je hitel Tarzan, gospodar džungle precej daleč spredaj pred svojo družbo. Kmalu je postal pozoren na nenavaden šum, ki se je zasklajal iz džungle. Zaradi tega šuma je postal previdnejši, vendar je z nezmanjšano hitrostjo hitel proti kraju, odkoder je zasklajal onj nenavaden šum.

Ni še prišel daleč ko se je naenkrat ustavil. Pred seboj, na tleh je namreč uzel človeško postavo, ki se je naglo pomikala skozi džunglo. Neznani človek je skoro tekel in videti je bil močno zasoplen. — Bit je to Kavuru in Tarzan je sklenil da ga vjame, in sicer z namenom, da od njega kaj poizve.

Tarzan je počakal na pripravi veji drevesa toliko časa, da je Kavuru prisel mino, nakar je z visko skočil nanj, kot jastrebn na svoj plen. Oba sta padla. Kavuru je oblezel mirno in ko se je Tarzan nagnil k njemu, da pogleda če je še živ, se je Kavuru premaknil in njegova rola je pograbila za bodalo!

FRANCIJA SE JE POVEČALA ZA 400.000 KV. KM

Pred kratkim se je primeril zanimiv dogodek v svetovnem političnem življenju. Ena od zadnjih - številni francoskega uradnega lista "Journal Officiel" je prinesla preprost skromen odlok, katerim naznanja francoska vlada Francozom in svetu, da je ozemlje svoje velike države povečala za 400.000 kv. kilometrov; to je za toliko, kolikor merijo Jugoslavija, Bolgarija, Švica in Belgija skupaj ali z drugo primerom, ki je komaj za petino manjše, kar ozemlje evropske Francije. Za to dejanje ne le ni vedela razburkana Evropa, ki se te čase vznemirja in doživlja usodna dejanja celo zaradi neskončno manjših zemeljskih prelomov, ko se vsa Zveza narodov ukvarja z nekaj sto kvadratnimi kilometri okoli Aleksandrette, še zanimivejši pri vsem je dejstvo, da za to osvojitve, oziroma priključitve niso vedeli niti - Francozi.

Gre namreč za določitev meja na celini okoli južnega tečaja, kjer so bili dozdaj še ogromni predeli brez uradnih gospodarstev. To ozemlje dobiva v sedanjih časih zaradi domnevanega rudniškega bogastva, ki ga krije v sebi in zaradi raznih gospodarskih možnosti vse večjo važnost. Ne da bi padel en sam strel, je Francija zdaj uradno izjavila, da se zaradi zgodovinskih pravic, izvirajočih iz odkritja te zemlje, smatra za uradno gospodarico tako zvane Adeline zemlje, ležeče na tisti strani Antarktika, ki je najbližja Novi Zelandiji in Avstraliji.

Zadnje dni se je na ta francoski korak oglasila tudi tujina, in začela "zavzemati stališče". Anglija, kot najbližja sosedica zasedenega ozemlja, je izjavila, da francosko prilastitev odobrava, češ, da njena dominijona Avstralija in Nova Zelandija nimata posebnih interesov na tem delu Antarktika ne v tem, ne v drugem oziru. Norveška, ki je na istem bregu pristal Amerikancem, je izjavila, da zaradi tega ozemlja takoj sestane mednarodna konferenca, ki bo celino ob Južnem tečaju enkrat za vselej razmejila in jo razdelila med države, ki si laste pravico do nje.

Kapitan d'Urville se je po nalogu francoske vlade v septembru leta 1837 odpravil z jadrnico "Astrolabe" iz Toulona na raziskovanje južnih predelov Tihega morja. Raziskovalčevo ladjo je spremljala korveta "La Zelee", pod poveljstvom kapitana Jacquinota.

Ladij sta tri leta križali po Južnem Tihem in Južnem Lednem morju. Januarja 1840 sta ujeli ugoden južnovzhodnik, ki ju je gnil med grozotami ledenimi gorami dalje in dalje proti neznani jugu. Čez nekaj dni sta dospeli izmed ledenjakov spet v prostejše morje, ki je vzbujalo slutnje na kopnino. 21. januarja so zagledali tri ali štiri milje daleč proti jugu neznan celino.

Proti enajsti uri zvečer tega dne so se čolniki, ki jih je kapitan d'Urville poslal na ogled proti neznani obali, vrnili in pripeljali z brega odlomke temnega kamena, raznih granitov, nekaj pingvinov in nekaj mesa neznanega vrste krita, ki ga je valovje vrglo na skale.

D'Urville je dal celini ime Adeline zemlja in s tem počastil svojo ženo v daljni francoski domovini. Štiri dni pozneje je na istem bregu pristal Amerikancem Wilkes in našel na skalah zastavo francoske republike. D'Urville je jadrno dalje in osem dni zatem zadel ob novo obalo, črno in mračno, ki je bila po vsej verjetnosti nadaljevanje Adeline zemlje. Dostop nanjo so branili ledeniki, raziskovalci so svoje odkritje zapisali od daleč in zemlji dali ime po ženi poveljnika druge ladje Jacquinota, Clarijeji.

Nevitne in nepremagljive ovire so francoske mornarje prisilile, da so odnehal in se umaknili od nove zemlje.

Adeline zemlja leži južno od 64. vzporednika med 136. in 142. dolžinsko stopnjo. Na vzhodu je njeno zunanje lice podobno Viktoriji zemlji. Med valjastimi granitnimi stebri, med razdrapanimi gorami leže kar na površju vseposod sledovi črne premoge. Obala te južne ledene pokrajine ni najbolj mrzla, pač pa zadržno najbolj vzharna na svetu. Povprečna razgibanost oziroma znaša letno 18 stopinj. Pomlad pa prinese nad te obale strahovit vihar, ki traja s presledki po nekaj ur osem do deset mesecev. Brzina orkanov, ki udarjajo ob črna gorovja in ob led, znaša od devetdeset do tri sto kilometrov na uro.

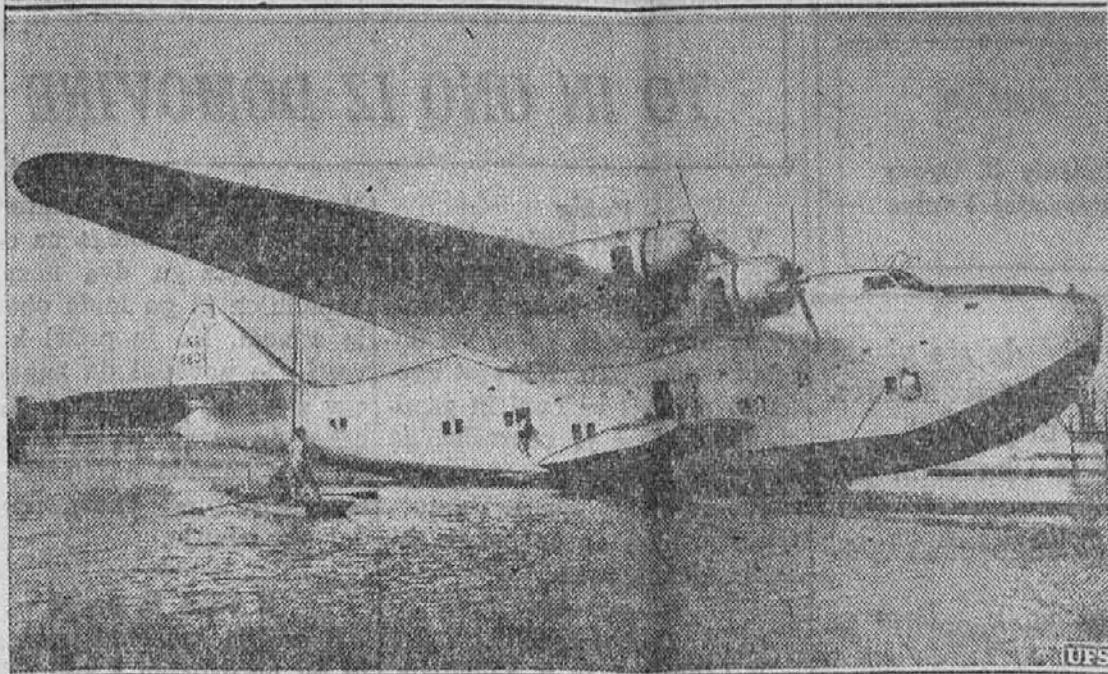
Vse do začetka sedanjega stoletja se ni za uradno, niti za dejansko pravico do zemlje okoli Južnega tečaja pulil nihče. Računi učenjakov, ki so začeli ob vse bolj rastoči industrializaciji sveta dokazovati, da bodo zalogo premoge na svetu v toliko in toliko letih izginile, so predramili velike industrijske države, da so ob iskanju novih razlogov goriva vrgle oči tudi na Antarktiko. Drugi razlog je bil lov na kite, ki jih je po severnih morjih začelo zmanjkovati. Za uspešen lov te vrste so potrebna oporišča in predelovališča, ki jih ni bilo moč ustvariti drugje, kakor na tej veliki južni zemljini.

Prvi korak je storila Anglija. Leta 1908 je ustanovila uradno naselbino na Falklandskih otokih, za njo pa drugo dependenco na ozemlju Rose. To je lov na kite pripomoglo do silnega razvoja v zadnjih tridesetih letih. Lov po morjih okoli Antarktika je vrgel raznim evropskim in ameriškim družbam v tem času nad štiri milijarde zlatih frankov. Letno so pobili zadnje čase povprečno po 30.000 kitov. Pridelek kitove masti in tridesetih letih je znašal devet milijonov sodov. V tej gospodarski veljavi in donosnosti temelji politični pomen antarktičnih morij in celine, od tu izvirajo tudi spori glede lastninskih pravic do ozemlja na skrajnem jugu sveta.

Anglija je od vseh kitolovcev zahtevala velike pristojbine za predelavanje kitov na svojih oporiščih. Prizadete so bile pri tem zlasti norveške družbe. To je Norveško 1928 privedlo do tega, da je anektirala Bouvetjev otok in Otok Petra I., ter del antarktične obale pri Enderdyu. Pravice do stalega odkritega ozemlja so si izgovorile Avstralija, Amerika in Nova Zelandija.

Zdaj pa je smatrala tudi Francija za potrebno, da razglasi svojo oblast nad Adeline zemljo in s tem je povečala svojo državo vsaj imensko za 400 tisoč kvadratnih kilometrov. Ni mogoče še govoriti, kakšen gospodarski pomen leži v teh pri-svojitvah. Toda spričo neustavljivega gospodarskega in tehničnega razvoja v sedanjem svetu ni dvoma, da bo človeški rod nekdanj, morda v kratkem, te neskončne, neznane pokrajine lahko koristno osvojil in uporabljal njihova bogastva ter možnosti. Za ta primer jih skušajo svojim narodom zagotoviti državniki, ki gledajo v bodočnost.

ORJAKA ZADELA MALA NEZGODA

Neki hloed, plavajoč na vodi, je nekoliko poškodoval novi orjaški potniški aeroplan ravno, predno bi bil imel nastopiti prvi poizkusni polet. Poškodba pa je bila le neznatna in so jo v enem dnevu popravili.

KAJ SE SLIŠI PO SVETU?

KDO JE IZUMIL MAKARONE?

Leta 1220., ko je vladal v Palermu in Neaplu kralj Fridrik III. Švabski, je učen alkimist z imenom Siho, iznašel testene cevi, ki jim pravimo makaroni. Njegovo tajno je ukradla neka Jovanella di Canzio, ki je prišla na misel, da je pripravila testenatne cevice s parmezanskim sirom. Kralju Fridriku je jed ugajala, enako njegovi družini in dvoru. Skoraj se je razširila po Neaplu, Italiji in vsej Evropi. Ob tej priliki dodajmo, da je francoski izdelek te vrste boljši od italijanskega. To pa zato, ker je lyonski obrt pričel rabiti zdrob od trdega žita na mestu pšenike od mehkih žit, kakršna služi tvorničarjem apeninskega polotoka.

NOV SVETILNI PLIN

V Halleju na Nemškem so zgotobili plin po imenu proban, ki nastaja kot stranski produkt pri izdelovanju sintetičnega bencina, na 10 at. Tako zgoben plin polnijo v jeklene steklenice, ki vsebujejo 50 kub. metrov plina, in jih odajajo gospodinjstvom. Ta množina jim zadošča tri mesece za kurjavo in razsvetljavo. Velike važnosti pri novem kurilnem in svetilnem plinu je tudi to, da ne vsebuje ogljikovega monoksida in da ga je mogoče transportirati tudi v daljne kraje, ki jim tako ni treba velikih plinarn.

VISEK RAZTRESENOSTI

Nekdanji tajnik francoskega državnika Painlevea pripoveduje o njegovi izredni raztresenosti. Nekeč je moral kot vojni minister odkriti spomenik na deželi. Po 100 km vožnji z železnico je prišel ob svitu na kolodvor. Postajenačelnik je razburjeno pojasnil, da je prišel minister z napačnim vlakom. Pričakovali so ga 3 ure pozneje. Hotel je zbuditi župana. Painleve je odgovoril, da ni to potrebno. Rajši bo počakal v čakalnici in prišel ven k pravemu vlakcu. Poglobil se je v uradne spise, ki jih je imel s seboj. Eno uro pozneje je zaklical vratar: "Pariški vlak! Vstopite takoj!" Minister je pozabil, kje je, pohitel na vlak in se odpeljal nazaj v Pariz. Pozabil je na kolodvoru tajnika, ki je med tem zadel v čakalnici in ni imel napovedane govora.

HAGUE VIDI KOMUNISTE NA LEVI IN DESNI

Newark, N. J. — V tukajšnjem federalnem sodišču je bil zadnji petek med obravnavo o dogodkih v Jersey City zaslišan tudi župan mesta Jersey City, Frank Hague. Kakor znano, je ta mož postavil samnega sebe nekakim samozvanim boriteljem proti komunizmu toda v svoji vni je postal tako fanatičen, da se mora zdaj zagovarjati proti obdolžbam kršitve ameriške

ustave. Govorniki, o katerih slutiti, da nimajo v sebi "stodstotnega amerikanizma", so pri njem osumljeni kot komunisti in brez pardona izgnani iz Jersey City. Pri zaslišanju v petek je Hague obdolžil vse voditelje CIO organizacije, da so komunisti; zanimivo pa je, da je od te obdolžitve izšel samo Johna Lewisa, ko je vendar reakcionarno časopisje ravno Lewisa že tolikokrat ožigosalo, da ima komunistične tendence. Tudi število kongresnikov je Hague obdolžil, da so komunisti. Tožbo proti samovoljnemu počenjanju župana Hague ste vložili CIO in Unija za ameriške civilne svoboščine.

NASPROTNIKI OSTALI PRIJATELJI

Columbia, So. C. — Trije demokrati kandidirajo za senatorsko nominacijo pri primarnih volitvah v So. Carolini so sicer med seboj nasprotniki, vendar se prav prijateljski med seboj razumejo. Na volilne kampanje namreč potujejo skupaj, imajo skupaj obede in v manjših mestih celo spe vsi trije v isti sobi.

CERKEV V SLUŽBI KONTUMACA

V zemskem mestnem parku sta komaj kakih 10 metrov narazen dve stari cerkvi — pravoslavna in katoliška. Obe sta bili zgrajeni za one vernike, ki so bili zaradi kakoli bolezni kontumirani. Pravoslavno cerkev je zgradil leta 1821. ugledni zemumski občan Toša Apostolovič, ki je bil velik dobrotnik srbske pravoslavne cerkve in revežev. V tedanji dobi je bil Zemun važno prometno središče in potni-

ki so zanesli v mesto marsikatero epidemijo. Kontumaci so bili zaradi tega na dnevnem redu. Da pa bi bili tudi kontumacirani verniki deležni bogoslužja, jim je Apostolovič zgradil v parku posebno cerkev. Katoličani niso hoteli zaostati in so kakih 10 let pozneje zgradili svojo cerkev v iste namene.

SLIKA ČENSTOHOVSKE MATERE BOŽJE

Ko je bil papež Pij XI. še nuncij v Varšavi, se je zelo zanimal za zgodovino poljske cerkve in se seznanil s slikarjem Janom Rosenom. Temu umetniku je nedavno sv. oče poveril lepo nalogo, da poslika domačo kapelo v papeškem poletnem dvorcu Castel Gandolfo. Slikar je sedaj dovršil kartone za svoje freske, ki predstavljajo samostan in znamenito sliko čenstohovske Matere božje. Ena izmed kompozicij kaže rešitev slike iz rok boljševekov. Druge slike predstavljajo važne dogodke iz zgodovine katoliške cerkve na Poljskem.

ANEKDOTA

Van Dyk je slikal angleško kraljico, ki ni bila lepa, pa bi bila vendar rada videla, da bi na sliki izpadla lepša nego je bila v resnici. Van Dyk je bil pošten in ni delal si naravi. Ko je bila slika dovršena in si jo je kraljica ogledala ter je videla, da je umetnik napravil krasne roke, je vprašala, čemu to tako lepe roke, ne pa tudi obraz. Van Dyk je malo pomislil in odgovoril: "Veličanstvo, zato, ker pričakujem od teh rok nagrado!"

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

Naznanilo in zahvala

S potnim srecem naznanjamo žalostno vest, da je neusmiljena smrt pretrgala nit življenja po kratki, 7 tednov trajajoči bolezni, naši ljubljani hčerki in sestri,

Evelyn Haffner,

Preminula je 22. maja v starosti 18 let.

Dolžnost nas včas, da se zahvalimo Rev. Zienk, ki so prišli molit k raski pokojnice ter za pogrebne obrede v cerkvi in na pokopališču. Nadalje zahvala pogrebniemu zavodu James Linhard. Zahvala tudi vsem darovalcem in županu za sv. mašo. Po dve sv. maši so darovali: Družina John Starc, druž. Joseph Stefanc, Mr. in Mrs. Anton Putnik, Mrs. in Miss Anna Asich. Po eno: Družina Martin Blay, Mrs. Mravla, druž. L. Duller, Girls of Burke & James. Zahvalimo se tudi darovalcem vencev: Družina John Starc, Rabey family, druž. Stajer, George Flegel, Mrs. Asich, Mr. in Mrs. Svoboda in prijateljcem pokojne. Zahvalimo se tudi vsem darovalcem pri Lepman Bros. Millinery Workers. Zahvalimo se tudi moji sestri, Mary Kužnik in hčeri ter njenemu možu, ki so prišli na pogreb iz Waukegan. Zahvalimo se tudi vsem, ki so prišli molit k raski pokojne, ko je ležala na mrtvaškem odru, in ki ste jo spremlili k večnemu počitku, ter vsem, ki ste dali svoje avtomobile na razpolago. Ti pa, draga nam, nepozabna hčerka in sestra, počivaj v miru božjem v hladni zemlji, da se enkrat zopet vsi skupaj snidemo pri Bogu.

Zaljubljeni ostali:

LUDVIK in JOHANA, starši; LILLIAN, sestra in HENRIK, brat. Cicero, Ill., 11. junija 1938.

PROBLEMI PRISELJENCA

Priložitev legitimacije in Money Odraka k prošnji za "drugi papir"

VPRAŠANJE: V tiskovini za prošnjo za drugi papir vprašaje se za Immigrant Identification Card. Jaz nisem nikoli imel take legitimacije. Ko sem dobil prvi papir, plačal sem \$2.50 za Certificate of Arrival. Ali naj plačam zopet \$2.50 za spričevalo o prihod?

ODGOVOR: Takozvani listek identifikacije priseljenca se je izdajal le onim priseljencom, ki so prišli po 1. juliju 1928; oni, ki so prej prišli, ga niso dobili in zato ga nimajo priložiti. Kar se tiče pristojbine za spričevalo o prihodu, nihče, ki dandanes zaprosi za državljanstvo na podlagi prvega papirja, nima priložiti nikakega Money Odraka, ko vložijo prošnjo za naturalizacijo, kajti dotično pristojbino je že plačal, ko je vložil prošnjo za prvi papir. Le oni, ki imajo pravico zaprositi za naturalizacijo brez prvega papirja (žene ameriških državljanov in ob nekaterih pogojih soprogi ameriških državljanov, morajo priložiti Money Order za \$2.50. Povrh tega, kdorkoli je prišel pred dnem 29. junija 1906, je oproščen od te pristojbine, naj vložijo prošnjo za drugi ali prvi papir.

Nikakoli olajšana naturalizacija za postarane ljudi

VPRAŠANJE: Star sem 68 let in živem sem mnogo let v državi Illinois. Ali moram dobiti prvi papir, predno smem zaprositi za drugega?

ODGOVOR: Gotovo. Okolščina, da je kdo že v letih in da je že mnogo let živel v Ameriki, mu ne daje nikakih predpravic. Da dobi državljanstvo, se mora ravnati po običajnem postopanju, t. j. mora imeti prvi papir in, ko je ta vsaj dve leti star, mora zaprositi za drugega. Osebe, ki niso ameriški državljanji, niso vpravičene do starostne pokojnine v državi Illinois. Kdor pa je star in revež in nima nikogar, ki bi ga vzdrževal, sme dobiti pomoč od javnih ali privatnih dobrotelnih ustanov, naj bo državljan ali ne.

Vojaške pokojnine

VPRAŠANJE: Dobivam redno vojaško penzijo radi obnemoglosti. Ako se podam v stari kraj, da tam živim, bi mi plačevali pokojnino tam? Kaj pa, ako zgubim ameriško državljanstvo radi predolgega bivanja v inozemstvu?

ODGOVOR: Penzija, o kateri govorite, je očitno plačilo, ki dobivate vsled Vaše službe v vojni oziroma mornarici Združenih Držav. Ta pokojnina se vam izplačuje brez ozira na to, kje živite, pa tudi brez ozira na Vaše državljanstvo.

Petni list za brezdomovince

VPRAŠANJE: Prišel sem v Združene Države leta nazaj s kitajskim pasportom, dasi nisem Kitajec. Ta pasport je že zastarel. Sedaj nameravam iti v inozemstvo, da se zakonito povrnem s priseljeniškega vizo. Reklj so mi, da moram v to svrhu imeti pasport. Kje naj ga dobim?

ODGOVOR: Kdor ne more dobiti pasporta od nikake dežele, sme kot nadomestilo pripraviti zapriščeno izjavo (affidavit in lieu of passport). V istem treba izjaviti, da ne morete dobiti rednega pasporta in navesti podatke o rojstvu, starosti in osebni opis. Notar mora legalizirati ta papir; na to treba podpisati County Clerk-a, državnega departmeta v dotični državi in končno državnega departmeta v Washingtonu. Priporočamo se pa, da poprej pišete ameriškemu konzulu, kogar nameravate zaprositi za priseljeniško vizo, da-li bo isti smatral za zadostnim tak affidavit.

Ločitev ni razporka

VPRAŠANJE: Ločen sem od svoje žene že deset let. Kaj naj navedem v svoji prošnji za naturalizacijo, da sem samec, poročen ali razporečen?

ODGOVOR: Dokler ne dobite zakonite razporeke (divorce), Vi ste še vedno oženjen, pa morate tako navesti v tiskovini za prošnjo. Zavrgli so že mnogo prošnji za naturalizacijo, ker je prosilec krivo zaprisegel o svojem zakonskem stanu.

Governorji 48 držav

VPRAŠANJE: Koliko Republikancev je na čelu državnih vlad in koliko Demokratov?

ODGOVOR: California, Maine, Massachusetts, New Hampshire, New Mexico, North Dakota, South Dakota in Vermont imajo Republikanskega governorja. V Minnesoti spada governor k Farmer-Labor stranki in v Wisconsinu k Napredni stranki. Vsi drugi (38) so Demokrati. FLIS

ZAHVALA

Willard, Wis.

Spodaj podpisana si štejeva v prijeto dolžnost, da se zahvaliva vsem našim sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so nas posetili in nam priredili "Surprajs party" za deseto obletnico najine poroke.

Kaj takega nisva nikoli mislila še manj pričakovala. Ljudje božji, ste pa res navihani! V sredo, 7. junija, zvečer, ko smo dokončavali naše vsakdanje delo, prideta tlast, oziroma oče in mati. Nič sluteč, smo šli v hišo in se pogovarjali o vsakdanjih rečeh. Nekaj se nam je zdelo izvanredno, ker sta namreč bolj dolgo ostala kakor po navadi. Komaj se malo zmrachi, pridrvi cela povorka avtomobilov pred hišo. No, kaj se pa je zgodilo, si misliva, nič sluteč. V tem trenutku mati kar na ves glas zavpije "Surprajs". Nismo vedela, kaj bi počela, stopimo pred hišo, avtomobilske piščalke trobijo in cvilijo, pred nama se pa zberejo poznani veseli obrazi ter nam voščijo še mnogo let. Komaj se razburjenje malo poleže, se nekdo oglaš: Kar gori na to novo štaljo pojdim, gori, kjer je dosti prostora. Tako v nekaj minutah so klopi, velika, dolga miza in luči vse v redu. Potem ženske razlože vsakovrstnih jedil, moški pa ječmenovca. In potem ples.

Dragi rojaki in rojakinje, ta večer nama bo ostal za vedno v spominu. Posebno zahvalo zasluži Mr. in Mrs. Anton Fortuna, ki sta vse tako izvrstno in lepo priredila. Hvala vam. Lepa hvala Mr. Antonu Gosar in očetu Pekol, ki sta tako lepo igrala valčke in polke, da je bilo veselje.

Zahvalimo se za darove in voščila, očetu in materi, Mr. in Mrs. Joe Pekol; Mr. in Mrs. Bajuk in družina, Mr. in Mrs. Frank Pekol, Mr. in Mrs. Stanley Pekol, Mr. in Mrs. Rakovec in družina, Mr. Baškovec in družina, Miss Sophie Gosar, Mr. in Mrs. Ignac Koschak, Mr. in Mrs. Anton Trunkel Sr., Mr. in Mrs. Anton Trunkel Jr., Mr. in Mrs. Debevec in sin Anton, Mr. in Mrs. Ignac Česnik, Mr. in Mrs. Joe Godec Jr., Mr. in Mrs. Joe Bajuk, Mr. Joe Stancer, Mr. in Mrs. Anton Fortuna, Mr. in Mrs. John Lesar, Mr. in Mrs. John Horvat, Mr. in Mrs. Ivan Ružič, Mr. in Mrs. Frank Morgall in družina, Mr. in Mrs. Perusek in sin Frank, Mr. in Mrs. Emil Hinkel, Mr. in Mrs. August Strimik, Mr. Frank in Joe Valovšek.

Ako je katero ime izostalo, prosimo, dajte nam vedeti, hčemo drage volje popraviti. Dragi nam prijatelji, vedite da ta večer nama bo ostal za vedno v spominu, torej še enkrat lepa hvala vsem. (Ogl.)

Mr. in Mrs. John Pernič.

"Dušica"

ROMAN
Spisala B. Orcey
Prevedel Paulus

"Če pa ta prokleti Anglež noče govoriti —! In če mi medtem umre pod rokami —!"

"Ne bo umrl, če mu daš vsaj malo počitka! Daj mu jesti in pusti mu spat do jutri!"

"In jutri bo iznova trmast! Meni se zelo zdi, da ima spet kak peklenški načrt v glavi. Ukanil bi nas rad!"

"To je več nego verjetno," je dejal Chauvelin suho. "Četudi," je zlobno pristavil in pomignil na strto postavo nekdanjega mogočnega nasprotnika — "četudi mož mislim ni ne duševno ne telesno več zmožen za kake zvijače in prevare!"

Pa če bi tudi, pravim, če bi tudi morebiti blodil po njegovih izmučenih možganih kak načrt za pobeg, — svoje življenje ti zastavim, da mu boš vsak tak načrt izlaha onemogočil in poleg boš še dosegel vse kar želiš, — če storiš, kar ti mislim svetovati!"

Chauvelinoma prigovarjanja so imela vsikdar veliko prepričevalno moč v sebi. Diplomati je bil, znal je govoriti. Revolucionarna vlada ga je parkrat že z uspehom poslala v kocljihih zadevah na inozemske dvore, posebno na Angleško.

Ni čuda torej, da njegove besede tudi topot niso bile brez uspeha.

Heron je bil mož bolj robatega kova. Če bi kdo primerjal Chauvelina z zahrbtnim panterjem, ki potrpežljivo čaka v zasadi na svoj plen, ga opazuje, mu neslišno sledi ter plane nanj ko se ga žival najmanj nadeja, — ta bi rekel, da je Heron podoben divjemu bivolju, ki v besni, nepremišljeni jezi nastavi svoje robove, plane slepo in z vso silo, — žival pa se mu med samimi rogovi izmuzne.

Toda dvojce črnih peg je imel Chauvelin v knjigi svojega življenja, — Calais in Boulogne.

Zato se je v kljub vsej prepričevalnosti Chauvelinovi besedi Heronu vzbudila nezauznanost. Previden je moral biti —! Smrt mu je bila neizogibna, če bi mu izpodletelo —!

Obenem pa je čutil, da položaja ne obvladuje. Premalo premeten in pretkan je bil.

Skušal je ugovarjati.

"Tvoj nasvet lani v Boulognu je državljani Collotu preklicano malo koristil!" je dejal in pljunil po tleh, da bi čim izrazitejši pokazal svojo samostojnost in svoje preziranje do tovariševih "nasvetov".

"Pa vendar," je pravil Chauvelin nemoteno, "je moj nasvet najboljši, ki ga moreš dobiti v tem zamotanem položaju! Saj imaš oči, ali ne —? Poglej ga ujetnika! Če ne storiš, kar ti svetujem, in sicer takoj, bo v par urah nesposoben za pogajanja!"

In kaj bo potem —?"

Prijel je tovariša za rokav ter ga potegnil za seboj, v stran, od strtega, polmrtvega ujetnika, ki je slonel pri mizi v topi brezbriznosti, za las podoben zadnjemu, smrtnemu spanju.

"In kaj bo potem, prijatelj Heron —?" je ponavljal šepetaje. Prej ali slej bo kak nebodigatreba v narodnem konventu zavohal, da Capeta ni več v tempeljski ječi, da ste ga zamenjali z gluhim in nemim siromakom —. In da si ti, Heron, in da so

tvoji komisarji in čuvaji, da ste vi vsi skupaj celih štirinajst dni narod za norca imeli —. In kaj bo potem, prijatelj?"

Z izrazito kretnjo si je Chauvelin potegnil krog vratu.

Heron je klel. Drugega odgovora ni našel.

"Ga že še prisilim, da bo govoril!" je pravil srdito.

"Ga ne moreš! Kakršen je sedajle, ti ne more ničesar povedati, če bi tudi hotel. Kar je pa tudi precej dvomljivo!"

"Torej misliš, da nas v kljub vsemu še vedno misli ukaniti?"

"Da! Pa vem tudi, da nima več moči, ne telesne, ne duševne, za taka podjetja. Domišljije si sicer, da je še dovolj močen. Taki ljudje se radi precejeno —."

Toda le pogled ga, Heron! Od tegale človeka se nama ni ničesar več bati!"

Heron je bil v neprijetnem položaju roparske zverine, ki sta ji na razpolago kar dve žrtvi, pa se ne more odločiti ne za eno ne za drugo. Njegovi žrtvi sta bili Anglež Blakeney in mali Capet.

Dan in noč je stražil Angleža, s krutim zadovoljstvom je gledal, kako je slabel, kako je bil z vsakim dnem, z vsako uro njegov pobeg manj verjeten. Zaveroval se je v prijetno misel, da mu bo končno Anglež razodel svojo skrivnost, nato pa umrl od gladi in utrujenosti v ozki celici, pod njegovimi očmi. Tako bo imel oboje — Angleža in Capeta.

Toda vse je kazalo, da se bo končno moral odločiti ali za Capeta ali pa za Angleža. Obeh ni mogel dobiti —. Če mu Anglež umre, bo nesel skrivnost o Capetu seboj v grob, če pa se vda Chauvelinovemu nasvetu, bo sicer Capeta dobil, Anglež pa se mu skoraj gotovo izmuzne —.

"Če bi le vedel, da si čisto mojih misli glede tegale človeka —!"

"Kako pa drugače!" mu je odgovoril Chauvelin resno in vneto. Čisto tvojih misli sem!

Verjemi mi Heron, sovražim ga, tega človeka, — sovražim tisočkrat huje nego ga moreš sovražiti ti! Njegovo smrt hočem — pekel sam ve, kako vroče mu želim smrti! —

Še bolj ko smrt pa želim njegovo končno in uničujočo sramoto. Na to delujem že leto dni, državljani Heron! Zato sem ti dal svoj nasvet, zato sem ti tudi pomagal.

Ko si ga dobil v pest, si ga hotel postaviti pred sodbo in poslati pod guillotino, ljudstvu si hotel dati zabavo in narodni praznik. Toda povem ti, prijatelj Heron, tale človek bi se ti bil smejal, bi te bil ukanil še pod samim nožem guillotine —! Na višku moči je bil tistikrat, telesno in duševno zdrav in čil in podjeten, srečo ima pri vsem kar počne in rečem ti, ne ti ne tisoči tvojih ljudi bi ga ne držali, če bi ti hotel uiti —. Tisti dan ko bi ga postavil pred sod ter peljal pod guillotino, tisti dan bi bil za tebe dan končnega, strašnega poraza —! Če bi bil prestopil prag tele celice, zdrav in močen, — nikdar več, rečem ti, nikdar več bi ga ne dobil nazaj v tole ječo, pa naj bi bila straža krog njega še tako močna in številna! To vem tako gotovo kakor sem živ!

(Dalje prih.)

TO IN ONO IZ DOMOVINE

Požig

V Podovi pri Račah je zgorelo gospodarsko poslopje posestnice Marije Dolenc. Goreti je začelo ponoči, ko so vsi domači trdno spali. Na plat zvonila so pritekli vaščani in gasilci, katerim se je posrečilo, da so rešili živino in vozove ter razno orodje iz parne. Ugotovljeno je bilo, da je požar začetil zlobna roka.

Dve nesreči

V Ljubljani je v Kolodvorski ulici bila poveljena 58 letna Antonija Kantetova, žena železniškega upokojenca iz Nemške vasi pri Trebnjem. Dobila je tako hude poškodbe, da je obležala nezvestna. — V tovarni parketov je padel s kope lesa 30 letni Ivan Jakšič in se nevarno pobil.

Obešenega so našli

V Reki pod Pohorjem, so našli v hlevu obešenega 61 letnega preužitkarja Josipa Rajsa. Rajs je že dalje časa bolehal za neko neozdravljivo boleznijo, zaradi česar je obupal sam nad seboj in se tako žalostno končal.

Napaden

Vsega v ranah in krvi so pripeljali oni dan v mariborsko bolnico 45 letnega posestnika Karla Grahernika od Sv.

Marjete ob Pesnici, katerega so našli nezvestnega na cesti. Napadla sta ga dva neznana napadalec in ga hudo obdelala z noži. Ko je prišel k zavesti, je povedal da napadalec sicer ne pozna, vendar je rekel da sumi, da je v ozadju tega napada najemnik, kateremu je pred dnevi odpovedal stanovanje.

Z voza je padel

S svojim kmečkim vozom, ki je bil natovorjen s koli za vinograde, je vozil 35 letni posestnik Peter Žnidarič iz Dragučeve pri Sv. Marjeti po cesti mimo opekarne v Košakih pri Mariboru. Sedel je vrh naloženega voza in brčkone nekoliko zadremal, kajti nenadno se je nagnil čez stranico, tako da je izgubil ravnotežje in padel z voza. Nesrečnež se je močno pobil na glavi in dobil hud pretres možganov.

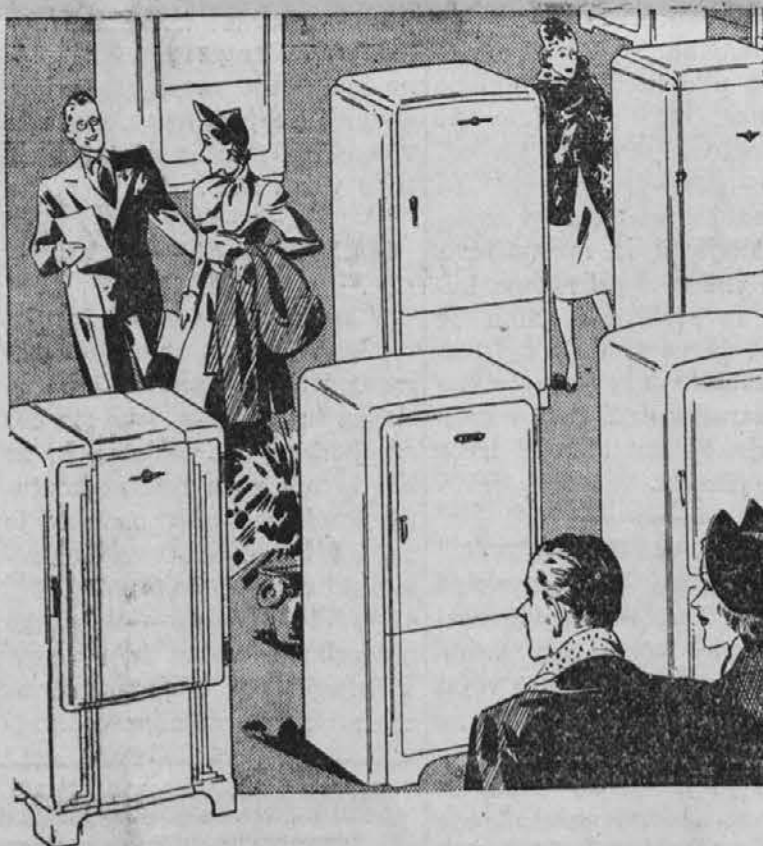
Povožen

Neki avstrijski avtomobilist je v Mariboru povozil 64 letnega trgovca Franca Laveriča iz Počehove. Avtomobilist se je hotel izogniti drugemu avtomobilu in pri tem zavozil v trgovca, ki se je peljal na svojem kolesu. Trgovca je ves oblit s krvjo obležal na cesti in so ga morali zaradi notranjih poškodb odpeljati v bolnico.

NIKAKEGA UGIBANJA GLEDE TEGA!

Oglejte si vseh šest

Električnih refrigeratorjev
predno si izberete

Izberite si od teh šest vodilnih izdelkov:

Frigidaire - General Electric - Kelvinator
Norge - Stewart Warner - Westinghouse

* Oglejte si jih drugega poleg drugega! Primerjajte obliko, vrednost, cene! Potem si izberite vzorec, ki je najbolj pripraven za vaše potrebe.

Tu imate zadovoljiv način, da si izberete svoj električni refrigerator... Oglejte si nove 1938 modele teh šestih vodilnih izdelkov, ki so zdaj na razstavi v električnih prodajalnah Commonwealth Edison družbe v sosesčinah in "downtown". Tu lahko kupujete, kakor vam srce želi... napravite sami svojo primerjavo... da boste našli tisti električni refrigerator, ki bo najbolje odgovarjal potrebam vašega doma.

Malo naplačilo — Preostanek v pripravnih mesečnih zneskih z vašim računom za elektriko.

V sosesčinah in v "do wntown" elektr. prodajalnah
COMMONWEALTH EDISON COMPANY

Pisano polje

J. M. Trunk

Tako se da govoriti.

"Napredek", glasilo SSPZ, rad pokazuje na razne pojave v socialni politiki na katoliški strani. Idejno stoji kot svobodomisel na ravno nasprotni strani. Večinoma govori, in na to sem že večkrat opozarjal, kakor bi bili na katoliški strani sami bebi ali sebični prefriganci, ki bi operirali iz le iz stališča sebične moči, klerikalne vladateljnosti. Taki motivi bi seve že naprej izključevali vsako količjakaj pravilno smer v bistvu socialnih zahtev. Pravilno pojmovanje bi bilo že pri nazorih in idejah s takimi motivi izključeno. Bojim se, da bo člankar še večkrat zašel na taka pota.

V št. 94. ima "Napredek" članek: "Glas iz katoliškega tabora." Kakor piše tu, o tem se da govoriti, ko pač pri kakih socialni politiki ne gre za nobene strogo določene dogme, in gre le za naziranja, ki so lahko različna, več ali manj pravilna, lahko pa tudi napačna, nepravilna, dasi prihajajo iz "katoliškega tabora". Gre za neko izjavo v listu "The Catholic World", kjer baje list pravi, "da je bil Kristus prvi pridigar kapitalizma", kar bi pač pomenilo, da je katolicizem zaščitnik in zagovornik kapitalizma, in za izjavo revije "The Commonweal", kjer člankar na široko označuje katoliško stališče glede kapitalizma in se člankar v "Napreduku" s tem zadnjim stališčem strinja. Sicer precej pada po — katoliških kapitalistih in katolicizmu radi izjave v prvem listu, vendar pa je radi izjave v drugem listu vsaj končno člankar še precej tolerant, ko meni: "Ali se katolicizem vsaj v Ameriki otrese reakcionarnih vplivov ter postane socialno progresiven? Upanje je majhno, ampak pod solncem ni nič nemogočega".

Recimo, da je prvi list res tako zapisal o Kristusu. List bi bil v zmoti s tako trditvijo, ne Krist. Kvečemu bi se moglo zapisati, da je bil Krist zagovornik kapitala, ne kapitalizma, kar je bistveno različno. Ako hoče kdo pravilno oceniti stališče in nazore katolicizma v socialnih vprašanjih, se ne more sklicevati na izjave tega ali onega katoliškega lista, pač pa edinole na oficijelne izjave, kakršne so podane v papirskih enciklikah. Praksa se pa navadno razločuje od teorije, ker razmere se pogostoma ne dajo kar zlomiti, niti se ne dajo teorije kratkoma prenesti v prakso. Tudi v komunizmu je marsikaka ideja teoretično pravilna, ampak praksa je čisto drugačna, in sam komunizem se izgovarja na razmere. Bodimo malo bolj strpni, ako v katolicizmu ali bolje pri katolikih v praksi ni vedno tako, kakor bi zahtevala teorija, ker se pač nikjer praksa ne more popolnoma kriti s

teorijo, saj ni je dežele in je ne more biti, kjer bi bili prav vsi pripravljeni in bi se tudi resno prizadevali, da bi uravnali vse po teoriji, katoliški teoriji, o socialnih zadevah. Praktično se katoliki le malo morejo udeleževati v socialnem življenju, ker jih povsod drugi prekašajo v ogromnih množinah. Glavno je, da je, in če je teorija pravilna, ker na napačni teoriji se ne bo nikoli udeležila socialna pravičnost, pri pravilni teoriji, pravičnih nazorih, pa je udeležitev vendarle mogoča, dasi težavna. Vsaka socialna zahteva se more udeležiti le po politični stranki, stranka pa ni nobena brez napak, ako bi bila še tako — katoliška.

Katoliška cerkev bo zagovarjala kapital, ker to je zagovor osebnih lastnin, in to je ena izmed temeljnih zahtev človeške narave, ampak kapitalizma, ki je zloraba kapitala, ne bo zagovarjala in ga ne more, ker kapitalizem pomeni krivico narejeno po zlorabi kapitala. Kdor je na jasnem pri pojmihih, ne bo zašel in udaril tam, kjer se je samega sebe udari radi nevednosti ali zlohotnosti, nameravane zlobe.

ROPAR USTRELJEN OD LASTNEGA OROŽJA

Chicago, Ill. — Neki ropar je napadel na križišču Sacramento in Addison neki truk. Med tem pa, ko je vezal vozniha in njegovega pomočnika, se mu je njegovo lastno orožje sprožilo in krogla je njega samega ubila. Ugotovili so, da je bil to 34 letni Earl Lenox iz Harvey, ki je bil že prej v kaznilnici in ga je zdaj policija iskala.

PRIPOROČILO OBLAČILNE UNIJE

New York, N. Y. — Predsednik unije oblačilnega delavstva, S. Hillman, je zadnji ponedeljek priporočal WPA, naj kupi za kakih 10 milijonov dolarjev oblek, da bo s tem vzela s trga preveč in pripomogla industriji k novemu obratu.

"ŠIRITE AMER. SLOVENCA"

POSLUŠAJTE

PALANDECH'S TRAVEL BUREAU
Folklore Radio Program

Every Sunday from 1 to 2 P. M.
Station WWAE — 1200 kilocycles

23 LET IZKUŠNJE
Pregleduje oči in predpisuje očala
DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure vsak dan od 9. zjutraj do 8.30 zvečer.

ZA OBNOVITEV VAŠE ZAVAROVALNINE

proti ognju, tornadu in avto nezgode, kakor tudi, kadar potrebujete notarska dela, pokličite me po telefonu: KENMORE 2473-R ali se pa zglasite pri:

JOHN PRISEL

15908 Parkgrove Avenue
CLEVELAND OHIO

ZASTOPNIK "AMERIKANSKEGA SLOVENCA" IN
PRODAJALEC HIŠ.

Jacob Gerend Furniture Co.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.

704-706 North 8th Street, Sheboygan, Wis.
Telefon: 85 — Res. 4080-W

NOVI SVET

je poučen, zabaven in zanimiv
slovenski mesečnik v Ameriki.

Prinaša zanimive zgodovinske podatke o ameriških Slovencih, poučne članke, zanimive črtice iz življenja slovenskih izseljencev in lepe povesti. Stane na leto samo \$2.00; za Kanado in inozemstvo \$3.00. — Naročnino je poslati na:

NOVI SVET

1849 West Cermak Road,
Chicago, Illinois